

Magasépítési betonok szabályozása

Boros Sándor

Okleveles mérnök, tudományos munkatárs, az ÉMI Kht. beton és kő szakreferense. Az Ybl Miklós Műszaki Főiskola Építőanyag és Minőségirányítás Tanszékén gyakorlatvezető, főiskolai adjunktus.

A szabályozás Európa konform, a szabályok betartása Magyarországon viszont kiábrándító, elkésztő. Gyakorlatilag semmibe vesszük a magasépítési betonok területén Európát, nem tartjuk be szabályait, szabványait, miközben 3 éve teljes jogú tagok vagyunk.

Magyarországon kizökkent idő... a Metro hírújság május 10-i számából tudjuk (vezércikk öles betűkkel), hogy majd „Ömlik az EU-s pénz” Magyarországra. Mi lesz, ha majd a megrendelők, tenderkiírók eljutnak odáig, hogy csak attól a betontelegtől, termékgyártótól rendelnek anyagot, amelyik kielégíti a magyar (és ezzel együtt az európai) előírásokat. Mert a szabályozás már rendben van – papíron.

szabályozás

A szabályozás alapja egyrészt „a rendelet”. Az Építési Törvény végrehajtási utasításaként kiadott együttes rendelet (3/2003. (I. 25.) BM-GKM-KvVM jelzettel, együttes rendelet az építési termékek műszaki követelményeinek, megfelelőségigazolásának, valamint forgalomba hozatalának és felhasználásának részletes szabályairól címmel).

A szabályozás alapja másrészt a termékszabvány (követelményszabvány). Esetünkben, visszautalva „a rendeletrre”, a műszaki specifikáció(k).

Ezek a szabványok írják elő kötelezően, hogy milyen, melyik megfelelőségi igazolási módozattal gyártható, hozható forgalomba, tervezhető be, építhető be a termék.

Akár betonról, akár előre gyártott beton, vasbeton, feszített beton termékről van szó, főleg a 2+ jelű rendszer, egyes „gyengébb” esetekben a 4 jelű rendszer az előírt.

Csak emlékeztetőül: a megfelelőségigazolás három lépcsős folyamat „2+” rendszerben érhető el.

1. lépcső. Első típusvizsgálat (kezdeti vizsgálat) a szabványban megadott módon.

Transzportbeton esetén az MSZ 4798-1:2004 számú szabvány adja részletesen, hogy hogyan, hány darabon, milyen módszerrel vizsgálja, vagy vizsgáltassa meg a gyártó a betonnak azokat a tulajdonságait, amelyeket megad a vevőnek a szállítói megfelelőségi nyilatkozaton. (Vigyázat, ez nem szállítólevél, ... más, több...)

Az előre gyártott beton, vasbeton, feszített beton termékek esetén az adott termékszabvány írja elő részletesen az első típusvizsgálat tartalmát. Az oszlopok, födemelemek, lineáris szerkezeti elemek, födémrendszerek szabványai például háromféle lehetőséget adnak. Vagy a termék méreteit és anyag paramétereit (beton, betonacél osztályok) vagy a termék teherbírást, terhelhetőségét, vagy egy adott, megnevezett tervek dokumentációnak való megfelelőségét kell igazolnia a gyártónak.

2. lépcső. Az üzemi gyártás-ellenőrzési rendszer megszervezése, működtetése és dokumentálása a szabványban megadott módon.

3. lépcső. Az üzemi gyártásellenőrzés alapvizsgálata, majd folyamatos felügyelete, felügyeltetése.

Az első két lépcső teendőit a gyártó maga végezheti, ha képes és hajlandó rá (ha nem, akkor meg kell valakivel csináltatnia). A harmadik lépcső, a felügyelet csak erre kijelölt szervezet által végezhető, amelyik aztán (ha rendben mennek a dolgok) tanúsítványt ad ki. A gyártó pedig szállítói megfelelőségi nyilatkozatán tünteti fel az öt (gyártását) felügyelő intézet azonosítóját.

A „4” jelű megfelelőségigazolási módozat enyhébb, itt harmadik lépcső nincs, csak „szállítói megfelelőségi nyilatkozat” – melyet kötelezően kell a termékhez adni. Ez akkor adható ki, ha az első két lépcső rendben van.

A KESERŰ MAGYAR VALÓSÁG

Az európai szintű szabályozásnak megfelelően az egész országban csak 2 betonteleg hajlandó és képes betont gyártani. Egy harmadik már célegyenesben van és két további telep eljutott a megrendelésig (azaz kérte üzemi gyártásellenőrzésének alapvizsgálatát). Ha utánagondolunk, hogy az ország beton-

keverő telepeinek száma úgy 400-ra becsülhető, akkor ez körülbelül 1 százalék...

MI LEHET, MI LESZ A TÖBBIEKKEL?

A jelenlegi helyzet az, hogy a hazai érintettek keresik a kiskapukat, kibúvókat. Például olyasmit hangoztatnak, hogy a szabvány nem kötelező. Továbbá jó néhányan a 4-es megfelelőségigazolási módozatát választva (sokszor persze helytelenül, félreértelmezve a szabványt) próbálják megoldani a problémát. Csábító ez a változat, hiszen a gyártó maga nyilatkozik arról, hogy az első két lépcsőn túljutott (azaz a termék első típusvizsgálatának elvégzésén már túl van, továbbá az üzemi gyártásellenőrzés megszervezése megtörtént, sőt azt működtetve és dokumentálva dolgozik).

TÜKÖR

A kiadott megfelelőségi nyilatkozatok jó része azonban azt tükrözi, hogy a kollégák azt sem tudják igazán, mit kellene a dokumentumra írni, hogyan kellene annak kinéznie. A szakmai félműveltség látványos példái bizonyítják, hogy még hamisítani sem tudunk...

Tegyük fel, hogy legalább kinézetre megfelelő a szállítói megfelelőségi nyilatkozat, és még a 4-es megfelelőségigazolási módozatnak választása is helyes volt. Ki az, aki ilyenkor ellenőrizheti a beton- vagy a betontermékgyártókat. Természetesen a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség. Ellenőrzésnek neki kell bemuatni az első típusvizsgálati jegyzőkönyveket és az üzemi gyártásellenőrzés kézikönyvét, dokumentációját. Attól tartok, nagyon kevés helyen van rendben, illetve kérdés, hogy van-e egyáltalán... (Úgy tudom, ez nemskóra kiderül...).

ÖSSZEZÉS

Mi lesz, ha majd a megrendelők, tenderkiírók eljutnak odáig, hogy csak attól a betontelegtől, termékgyártótól rendelnek anyagot, amelyik kielégíti a magyar (és ezzel együtt az európai) előírásokat. Ami pedig már a „Lenni, vagy nem lenni...” problémát veti fel a hazai betontelegek 98-99 százalékánál!